

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Anvisningar för användning av statlig ersättning för regionernas arbete med krisberedskap och civilt försvar

MSB 2024-02626

Innehåll

1	INLEDNING	3
1.1	Allmänna riktlinjer för användning av ersättningarna.....	3
1.2	Regionens redovisning av verksamhet och kostnader	4
2	ERSÄTTNING FÖR 2 OCH 3 KAP. LEH (DEL 1)	5
2.1	Riktlinjer för ersättningen	5
2.2	Verksamhet som ersättningen kan användas till enligt 2 kap LEH	5
2.2.1	Analys och planering.....	6
2.2.2	Krisledningsnämnd.....	6
2.2.3	Krisledningsnämndens verksamhet.....	6
2.2.4	Utbildning och övning.....	6
2.2.5	Rapportering	7
2.3	Verksamhet som ersättningen kan användas till enligt 3 kap LEH	7
2.3.1	Förberedelser	7
2.3.2	Ledningsansvar	8
2.3.3	Rapportering	8
3	ERSÄTTNING FÖR CIVILT FÖRSVAR (DEL 2)	9
3.1	Riktlinjer för ersättningen	9
4	VERKSAMHET SOM INTE OMFATTAS AV STATLIG ERSÄTTNING	10
4.1	Samhällsviktig verksamhet	10
4.2	Investeringar.....	10
4.3	Rakelutrustning	11
4.4	Hantering av en händelse	11
4.5	Tjänsteman i Beredskap (TiB).....	11
4.6	Säkerhetsarbete utan koppling till överenskommelsen.....	11

1 Inledning

Anvisningarna riktar sig till regionerna och tydliggör hur den statliga ersättningen enligt *Överenskommelse om regionernas arbete med krisberedskap och civilt försvar* (MSB 2023–17352) får användas.

Ersättningen utgör en del av anslag 2:4 Krisberedskap och betalas årligen ut av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Denna ersättning består av två delar:

- Del 1: Regionernas arbete med uppgifter i 2 och 3 kap. enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)
- Del 2: Regionernas arbete med att stärka civilt försvar

Om regionen har frågor om vad respektive ersättning får användas till bör regionen vända sig till länsstyrelsen. Om anvisningarna inte ger tillräckligt stöd kan länsstyrelsen kontakta MSB inför sin bedömning.

1.1 Allmänna riktlinjer för användning av ersättningarna

De båda ersättningarna fördelas till regionerna enligt *Överenskommelse om regionernas arbete med krisberedskap och civilt försvar* (MSB 2023–17352). Regionen avgör hur ersättningen fördelas inom den egna organisationen så att uppgifterna kan utföras.

Regionen ska årligen redovisa till MSB, Socialstyrelsen och länsstyrelsen hur ersättningarna har använts, om det finns sparade medel och hur aktiviteterna har stärkt arbetet med krisberedskap och civilt försvar.

Regionen bör bygga upp sin egen kompetens för arbetet med krisberedskap och civilt försvar. Ersättningarna ska därför i första hand finansiera lönekostnader för personal anställd av regionen. Konsulter kan dock användas för tidsbegränsade uppgifter eller insatser där specifik kompetens behövs, eller till uppgifter där det kan vara en fördel att använda extern kompetens.

1.2 Regionens redovisning av verksamhet och kostnader

Regionen ska senast 31 oktober varje år genom indikatorer rapportera sin generella krisberedskapsförmåga till länsstyrelsen, MSB och Socialstyrelsen. Regionen ska årligen redovisa för MSB, Socialstyrelsen och länsstyrelsen hur ersättningen (del 1 och 2) har använts under föregående år. Redovisningen omfattar både ekonomisk och verksamhetsrelaterad dokumentation av genomförda aktiviteter kopplat till ersättningen. MSB redovisar årligen användningen av anslag 2:4 Krisberedskap och ger en samlad bedömning av resultatet av de åtgärder som regionerna har vidtagit med hjälp av anslaget.

MSB rekommenderar att kostnaderna redovisas i linje med de två ersättningarna i överenskommelsen. Det innebär att kostnaderna för arbete med uppgifter enligt 2 och 3 kap. LEH (del 1) respektive kostnaderna för arbete med civilt försvar (del 2) särredovisas. Om kostnader inte kan särredovisas i ekonomisystemet behöver uppgifterna samlas in manuellt och sammanställas separat för 2 och 3 kap LEH respektive civilt försvar.

2 Ersättning för 2 och 3 kap. LEH (del 1)

Hela ersättningen ska användas för genomförandet av uppgifterna i 2 och 3 kap. LEH.

2.1 Riktlinjer för ersättningen

Den ersättning som betalas ut till regionerna för arbete enligt 2 och 3 kap. LEH ska huvudsakligen gå till personalkostnader. Detta inkluderar bland annat lönekostnader för personal med erforderlig kompetens som arbetar med uppgifterna i LEH som till exempel säkerhetschef, säkerhetsskyddschef, beredskapssamordnare, säkerhetssamordnare eller motsvarande, samt sådana kostnader som är kopplade till uppdraget. Personalkostnader kan fördelas till en eller ett fåtal funktioner, till exempel beredskapssamordnare, men även till flera funktioner i olika förvaltningar som arbetar med uppgifterna i 2 och 3 kap LEH.

Ersättningen ska endast bekosta den del av tjänsten som avser arbete med uppgifterna enligt LEH.

Ersättningen ska inte bekosta del av tjänsten där regionen har beviljats medel från andra myndigheter, t.ex. Socialstyrelsens statsbidrag som riktar sig till hälso-och sjukvårdens arbete med beredskap enligt förordning (2023:489).

Hantering av sparande från föregående år

Att spara en del av ersättningen till kommande år i syfte att genomföra åtgärder inom tidsramen för denna överenskommelse är möjligt, så länge det finns en plan för hur de medel som sparas ska användas.

Oförbrukade medel

Om en region 12 månader efter mandatperiodens sista år (2027-12-31) har oförbrukade medel ska dessa återbetalas till MSB.

2.2 Verksamhet som ersättningen kan användas till enligt 2 kap LEH

Nedan följer exempel på verksamhet som kan finansieras med den statliga ersättningen för 2 och 3 kap LEH. Exempelen ska ses som vägledande för vad ersättningen kan användas till, och är inte heltäckande. Vid frågor ska regionen kontakta länsstyrelsen för att stämma av.

2.2.1 Analys och planering

Ersättningen kan användas till:

- Det kontinuerliga arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.
- Utvärdering av regionens hantering av en inträffad kris.
- Arbete med att ta fram och uppdatera planer.
- Arbete med kontinuitetshantering för regionens samhällsviktiga verksamhet.
- För informationssäkerhet kan den statliga ersättningen användas för följande verksamheter:
 - Risk- och sårbarhetsanalyser avseende IT och informationssystem
 - Kontinuitetshantering för IT
- Studier och utredningsverksamhet som syftar till att genomföra uppgifterna i LEH.
- Övriga analyser och planering för att stärka robusthet i regionens samhällsviktiga verksamhet, exempelvis identifiera kritiska beroenden i samhällsviktig verksamhet där perspektivet höjd beredskap beaktas.
- Deltagande i forskningsstudier, utbyten, referensgrupper och arbetsgrupper. Detta gäller under förutsättning att deltagandet inte redan har extern finansiering.
- Deltagande i regionala och nationella utvecklingsarbeten avseende krisberedskap och civilt försvar. Exempelvis resekostnader för deltagande i MSB:s utvecklingsprojekt för krisberedskap och civilt försvar.

2.2.2 Krisledningsnämnd

- Utbilda och öva krisledningsnämnden

2.2.3 Krisledningsnämndens verksamhet

- Ta fram rutiner för krisledningsnämnden

2.2.4 Utbildning och övning

Ersättningen får användas till:

- Utbildning och övning av krishanteringsorganisationen för deras uppgifter i samband med särskilda och extraordinära händelser. Här ingår även särskild sjukvårdsledning och TiB-funktion.
- Planering, genomförande och utvärdering av samverkansövningar på lokal,

regional och nationell nivå.

- Kompetensutveckling och övning för att bättre kunna samverka med andra aktörer med stöd av exempelvis Rakel och WIS.
- Deltagande i eller anordnande av kurser, konferenser och nätverksträffar inom området krisberedskap och civilt försvar.
- Planering, utbildning och övning av krisstöd som syftar till att stärka regionens förmåga att hantera särskilda och extraordinära händelser.
- Utbildningar och övningar för kollektivtrafiken.

MSB förordar att utbildningar som genomförs i Sverige ska väljas i första hand, i annat fall ska detta kunna motiveras.

2.2.5 Rapportering

Ersättningen får användas till:

- Arbete med att rapportera indikatorer, åtgärder, inträffade händelser och redovisning av statlig ersättning.
- Arbete med att utveckla rutiner för hur regionen i samverkan med andra aktörer ska utarbeta och kommunicera en samlad lägesbild vid en extraordinär händelse.

2.3 Verksamhet som ersättningen kan användas till enligt 3 kap LEH

2.3.1 Förberedelser

Ersättningen kan användas till:

- Deltagande i regionala och nationella arbetsgrupper om krigsorganisation och dess bemanning.
- Deltagande i utbildningar om krigsorganisation och dess bemanning som genomförs av regionala och nationella aktörer.
- Planering av regionens krigsorganisation.
- Arbete med krigsorganisationens bemanning.
- Utbildning och information till deltagare i krigsorganisation.
- Kostnader för anpassningar av HR-system och andra administrativa åtgärder som kan krävas för arbetet med krigsorganisationens bemanning.

- Kostnader för samverkan med privata aktörer för planering som rör personalförsörjning, avtal, leveransförmåga och liknande kopplat till regionens verksamhet vid höjd beredskap.
- Kostnader för att inom regionen utföra arbetsuppgifter och etablera arbetssätt som syftar till att på ett säkert sätt kunna hantera frågor som är av vikt för totalförsvaret och Sveriges säkerhet, t.ex. arbete med säkerhetsskyddsanalys eller säkerhetsprövning av personal.
- Utbildning av funktioner i regionen som behöver kunskap om säkerhetsskydd.
- Anskaffning av materiel som behövs för att kunna hantera uppgifter som omfattas av sekretess och som rör Sveriges säkerhet utan att de röjs, ändras eller förstörs. Det kan till exempel gälla säkerhetsskåp och datorer.

Om regionen ser ett behov av att genomföra investeringar utöver det som nämns i punkten ovan för att exempelvis kunna kommunicera säkert kan delar av ersättningen användas till detta. Det skulle till exempel kunna gälla anpassning av lokaler för att säkerställa signalskydd. Regionen ska dock prioritera arbetet med att utföra arbetsuppgifter och etablera arbetssätt som syftar till att på ett säkert sätt kunna hantera frågor som är av vikt för totalförsvaret och Sveriges säkerhet, innan den statliga ersättningen används för investeringar.

2.3.2 Ledningsansvar

Ersättningen kan användas till:

- Deltagande i eller genomförande av utbildningar kopplade till civilt försvar och totalförsvaret, för berörda funktioner inom regionen.
- Utbildning och övning av regionstyrelsen i uppgiften att under höjd beredskap ansvara för regionens ledning.
- Medverkan i utbildningar och övningar som anordnas av länsstyrelsen eller annan statlig myndighet.

MSB förordar att utbildningar som genomförs i Sverige ska väljas i första hand, i annat fall ska detta kunna motiveras.

2.3.3 Rapportering

- Införande av tilldelat tekniskt system för informationsutbyte (Signe), det vill säga framtagande av rutiner och annat relevant arbete.
- Ersättningen får användas för att bekosta den årliga förvaltningsavgiften för Signe.
- Införande av rutiner för rapportering och för lägesbilder.

3 Ersättning för civilt försvar (del 2)

För att stärka arbetet med civilt försvar hos regionerna kan ersättningen användas till planering eller förberedelser som syftar till regionens arbete mot målen för det civila försvaret. Det innefattar uppgifter enligt 3 kap. LEH, samt uppgifter med utgångspunkt i andra lagar, statliga myndigheters vägledning och inriktningar eller motsvarande som är av betydelse för regionens utveckling av det civila försvaret.

Ersättningen kan även användas till regionens deltagande i andra aktörers planering och aktiviteter som syftar till att stärka det civila försvaret.

Ersättningen kan utgöra ett komplement till redan pågående, eller planerat arbete med förberedelser inför höjd beredskap (civilt försvar) där regioner bidrar med egen finansiering.

3.1 Riktlinjer för ersättningen

Den ersättning som betalas ut till regionerna för arbete med civilt försvar ska huvudsakligen gå till personalkostnader. Detta inkluderar bland annat lönekostnader för personal med erforderlig kompetens som arbetar med uppgifterna i LEH som till exempel säkerhetschef, säkerhetsskyddschef, beredskapssamordnare, säkerhetssamordnare eller motsvarande, samt sådana kostnader som är kopplade till uppdraget. Personalkostnader kan fördelas till en eller ett fåtal funktioner, till exempel beredskapssamordnare, men även till flera funktioner i olika förvaltningar som arbetar med uppgifterna.

Ersättningen ska endast bekosta den del av tjänsten som avser arbete med civilt försvar.

Utöver personalkostnader är det även möjligt att i begränsad omfattning använda ersättningen till investeringar, se avsnitt nedan om investeringar.

Hantering av sparande från föregående år

Att spara en del av ersättningen till kommande år i syfte att genomföra åtgärder inom tidsramen för denna överenskommelse är möjligt, så länge det finns en plan för hur de medel som sparas ska användas.

Oförbrukade medel

Om en region 12 månader efter mandatperiodens sista år (2027-12-31) har oförbrukade medel ska dessa återbetalas till MSB.

4 Verksamhet som inte omfattas av statlig ersättning

Nedan följer exempel på verksamhet som inte får finansieras av ersättningarna enligt *Överenskommelse om regionernas krisberedskap och civilt försvar* (MSB 2023–17352).

4.1 Samhällsviktig verksamhet

Ersättningarna ska inte användas för:

- Drift och underhåll av regionens samhällsviktiga verksamhet.
- Provdrift av regionens reservkraft för samhällsviktiga funktioner.

4.2 Investeringar

Utgångspunkten är att ersättningarna ska användas för uppgifterna i enlighet med överenskommelsen. Regionens uppgifter omfattar i huvudsak inte investeringar.

Om regionen efter att ha fullgjort uppgifterna i enlighet med överenskommelsen har medel över, är det möjligt att använda dessa för vissa begränsade investeringar. En förutsättning är att investeringen tydligt stärker krisberedskapen eller det civila försvaret. Investeringen ska tydligt kunna redovisas vid uppföljning. Vid större investeringar och osäkerheter ska länsstyrelsen konsulteras innan investeringen görs.

För regionens ledningsplatser har regionen möjlighet att söka medel för en del av kostnaden från MSB i särskild ordning.

Ersättningarna ska *inte* användas för:

- Investeringar där kostnaden inte står i proportion med vad som kommer att uppnås eller om investeringen innebär att regionen inte kommer att kunna fullgöra sina uppgifter i enlighet med överenskommelsen.
- Investeringar och utrustning avseende regionens ledningsplats.
- Investeringar för att stärka den generella IT-säkerheten.
- Investeringar i reservkraft.

4.3 Rakelutrustning

Ersättningarna ska *inte* användas för:

- Inköp av teknisk utrustning
- Rakelabonnemang för verksamheter, exempelvis ambulanssjukvård som i sitt dagliga arbete använder Rakel.

Däremot får ersättningen användas för att betala Rakel-abonnemang för krisberedskapsfunktioner, exempelvis beredskapssamordnare och TiB

4.4 Hantering av en händelse

Ersättningarna ska *inte* användas för:

- Personalkostnader och inköp av materiel kopplat till hantering av händelser.

4.5 Tjänsteman i Beredskap (TiB)

Ersättningarna ska *inte* användas för:

- Personalkostnader för Tjänsteman i Beredskap (TiB) och liknande beredskapsfunktioner.

Däremot får ersättningen för krisberedskap användas för utbildning och övning av TiB-funktionen.

4.6 Säkerhetsarbete utan koppling till överenskommelsen

Ersättningarna ska *inte* användas för generellt säkerhetsarbete som inte har direkt koppling till uppgifterna i enlighet med överenskommelsen, så som:

- Personalkostnader som inte avser arbete med uppgifterna i enlighet med överenskommelsen.
- Internt skydd, exempelvis lås och larm, som inte är särskilt kopplat till det säkerhetsskydd som krävs för arbetet med civilt försvar.
- Utbildningar och handlingsplaner mot hot och våld mot tjänstemän och förtroendevalda.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap